

Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje, Bruselj

Občasna informacija 78 - 2011
28. oktober 2011

Predlog načrta Povežimo Evropo (Connecting Europe Facility), vrednega 50 milijard evrov za vlaganja v prometno, telekomunikacijsko in energetska infrastrukturo in za pilotni projekt evropskih projektnih obveznic

Pet železniških projektov v Sloveniji je na indikativnem seznamu, ki ga je Evropska komisija predstavila ob objavi predloga 50 milijard evrov vrednega načrta Povežimo Evropo v okviru novega finančnega okvira za obdobje od leta 2014 do 2020 za spodbuditev dograditve evropskih energetskih, transportnih omrežij in omrežij za širokopasovne hitre telekomunikacijske povezave. Od omenjenih 50 milijard evrov predlaga 31,7 milijarde evrov za transportna omrežja, 9,1 milijard evrov za energetska omrežja in 9,2 milijarde evrov za telekomunikacijska omrežja. Evropska komisija predlaga tudi pilotni projekt za financiranje tovrstnih projektov z evropskimi projektnimi obveznicami. Evropska komisija je svoje predloge poslala državam članicam v okviru Sveta EU in v Evropski parlament, kjer bodo imeli zadnjo besedo pri sprejemanju.

Transport

Na indikativnem seznamu transportnih projektov, ki po oceni Evropske komisije sodijo v mrežo evropskih transportnih omrežij (TEN-T), so železniške proge Trst-Divača, Koper-Divača-Ljubljana-Maribor, Maribor-Zalalovo, Gradec-Maribor-Pragersko in ljubljansko vozlišče z dograditvijo železniške povezave do letališča.

Denar iz proračuna EU v višini 31,7 milijarde evrov Evropska komisija predlaga kot spodbudo za zasebne in javne investitorje, da se bodo lažje odločali za dograditev ključnih povezav. Evropska komisija ocenjuje, da bo vsak milijon evrov iz proračuna EU spodbudil prispevek držav članic v višini 5 milijonov evrov in zasebnih investitorjev v višini 20 milijonov evrov. Evropska komisija tudi računa, da bo v prvi fazi, med letoma 2014 in 2020 za temeljno omrežje treba zagotoviti 250 milijard evrov. To omrežje mora biti dograjeno leta 2030. V drugi fazi, do leta 2050, pa bo potrebna še nadgradnja.

Podrobnejše predloge za prvo fazo Evropska komisija od držav članic pričakuje v začetku leta 2014. Od teh predlogov bo tudi odvisen prispevek EU. Na splošno bo EU za veliko transportno infrastrukturo pokrila okrog 20 odstotkov investicijskih stroškov, za posamezne študije bo pokrila do 50 odstotkov stroškov, za študije in gradnjo čezmejne infrastrukture pa do 40 odstotkov.

Komisija predlaga, da bi na podlagi tehničnih in pravnih kriterijih odločala, kateri projekti izpolnjujejo pogoje za tovrstno sofinanciranje. Tehnični kriteriji pomenijo uporabo na celotnem omrežju EU, za železnico to pomeni vključitev v sistem evropskega upravljanja železnic (ERTMS) in uporabo sistema ITS za kontrolo vlakov. Pravne zahteve pa v skladu s smernicami za projekte TEN-T pomenijo zavezo za dokončanje projektov do leta 2030.

Telekomunikacijska omrežja

Evropska komisija pričakuje, da bodo projekte, za katere bo na voljo 9,2 milijarde evrov, od tega do 7 milijard evrov za dograditev hitrih širokopasovnih omrežij, predlagala telekomunikacijska podjetja, pa tudi komunalna podjetja oziroma podjetja za oskrbo z vodo, za ravnanje z odplakami, podjetja za distribucijo električne energije. Komisija pričakuje, da bodo ta podjetja pri pripravi projektov sodelovala in k sodelovanju v okviru zasebno-javnih partnerstev povabila tudi javni sektor. Predvsem želi podpreti gradnjo omrežij na redko poseljenih območjih, ki so manj zanimiva za investicije v širokopasovna omrežja.

Evropska komisija namerava med predlogi, ki jih pričakuje, izbrati projekte za dograditev temeljne infrastrukture za širokopasovna omrežja, infrastrukture za čezmejne projekte e-vlade in e-zdravja, za elektronski dostop do javnih informacij in večjezičnih storitev, za čezmejni dostop do sistemov elektronskih identifikacij za državljane in podjetja, za elektronska javna naročila, infrastrukture za sklepanje poslov po elektronski poti v drugih državah članicah, za sodelovanje pri boju proti nedovoljenim vsebinam, kot je otroška pornografija, infrastrukture za skupen boj proti kibernetiskim napadom, omogočanje povezav do Europeane, za razvoj informacijske tehnologije za pametna energetska omrežja in storitve.

Energetska omrežja

Seznam energetskih projektov »skupnega pomena«, ki bodo upravičeni do 9,1 milijarde evrov iz proračuna EU, namerava Evropska komisija objaviti sredi leta 2013. Evropska komisija je izračunala, da bo treba v dograditev daljnovodov in plinovodov v prihodnjih desetih letih vložiti okrog 200 milijard evrov, od tega bo potrebnih 140 milijard evrov za dograditev visokonapetostnih daljnovodov in pametnih omrežij, 70 milijard evrov za dograditev plinovodov, skladišč za plin, terminalov za utekočinjeni naftni plin in kompresorjev, ki omogočajo transport plina v obe smeri. Še 2,5 milijarde evrov bo treba nameniti za dograditev inovativnih sistemov za skladiščenje električne energije.

Kriterij za izbiro »projektov v skupnem interesu« bo, da so ekonomsko, družbeno in okoljsko izvedljivi, pa vključevati bodo morali vsaj dve državi članici. Dodatni kriteriji, vezani na sektorje, bodo še, da bodo morali zagotoviti povečanje varnosti in zanesljivosti oskrbe, povečati povezovanje trga, zagotoviti večjo konkurenco, zagotoviti prilagodljivost sistema, pa omogočati transport energije iz obnovljivih virov do skladišč in porabnikov. Evropska komisija predlaga, da bi za izbrane projekte iz proračuna EU bilo mogoče dobiti do 50 odstotkov denarja za študije in dela, v izjemnih primerih, za projekte, ki so ključni za varno in zanesljivo oskrbo ali solidarnost na ravni EU, zahtevajo inovativne rešitve ali zagotavljajo sinergije za več sektorjev, pa do 80 odstotkov. Komisija tudi predlaga, da ne bi dobili vsi projekti v skupnem interesu avtomatsko denarja iz proračuna EU.

Med primeri projektov, ki bi lahko dobili evropski denar, so daljnovodi za transport električne energije iz vetrnih elektrarn na Severnem morju do porabnikov v velikih mestih, inovativni projekti za skladiščenje električne energije, plinovodi za dobavo plina iz novih regij, kot je Kaspijski bazen, kompresorske postaje, ki omogočajo obojestranski transport plina.

Evropske projektne obveznice

Pilotni projekt za financiranje tovrstnih projektov z evropskimi projektnimi obveznicami, ki bodo sicer postale eno od stalnih orodij za financiranje evropskih projektov na podlagi novega proračunskega okvira za obdobje med letoma 2014 in 2020, bi morali po oceni Evropske komisije začeti izvajati takoj. Projekt bi izvajala Evropska investicijska banka (EIB). Pilotni projekt predlaga zato, ker v veljavnem proračunskem okviru za obdobje od leta 2007 do 2013 ni pravne podlage, da bi lahko postale redni projekt. To bo mogoče šele z novim proračunskim okvirom za obdobje od leta 2014 do 2020. Evropska komisija računa, da bodo te obveznice zanimiva naložbe za finančne družbe, ki potrebujejo dolgoročne in varne naložbe, to so zlasti zavarovalnice in pokojninski skladi. Namen projektne obveznice je zagotovitev dodatnih garancij in zmanjšanje rizikov za projekte. Ta riziko bi si razdelila evropski proračun in EIB, skupaj bi lahko prevzela za 230 milijonov evrov rizikov, kar bi zadoščalo za 5 do 10 projektov, ki so že blizu začetka uresničevanja oziroma potrebujejo refinanciranje po dograditvi.

Koristne informacije:

- Načrt v vrednosti 50 milijard evrov Povežimo Evropo:
- http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/president/news/speeches-statements/pdf/20111019_1_en.pdf
- Vprašanja in odgovori za transport:

- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/706&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>
- Vprašanja in odgovori za telekomunikacije:
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/709&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- Vprašanja in odgovori za energijo:
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/710&format=HTML&aged=0&language=SL&guiLanguage=en>
- Predlog za pilotni projekt za projektne obveznice:
- <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/11/707&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- Spletna stran s predlogi na podlagi novega finančnega okvira 2014-2020:
- http://ec.europa.eu/budget/reform/commission-proposals-for-the-multiannual-financial-framework-2014-2020/index_en.htm

Pripravila:
Darja Kocbek